

صلاح امت در نگاه امام باقر(ع) چیست/تنوع آموزه‌های کلامی باقرالعلوم

آیت الله مبلغی گفت: امام باقر(ع)، در روایتی می‌فرماید صلاح مردم در همزیستی است. امت اسلامی امروزه در شدیدترین نیاز نسبت به مفهوم تعایش و همزیستی و کسب و کشف مکانیزم تحقق بخشیدن به آن است.

آیت الله مبلغی گفت: امام باقر(ع)، در روایتی می‌فرماید صلاح مردم در همزیستی است. امت اسلامی امروزه در شدیدترین نیاز نسبت به مفهوم تعایش و همزیستی و کسب و کشف مکانیزم تحقق بخشیدن به آن است.

آیت الله احمد مبلغی، عضو مجلس خبرگان رهبری در گفتگو با خبرنگار مهر به مناسبت ولادت امام باقر (ع) در مورد فعالیت‌های علمی حضرت باقرالعلوم گفت: می‌توان از امام باقر (ع) از حیث علمی استفاده‌های گوناگونی را به عمل آورد. یکی اینکه ایشان چه حوزه‌هایی از اجتماع را در تعالیم و آموزه‌های خودشان مدنظر قرار داده‌اند و علم‌شان را در چه حوزه‌هایی بردند و ارائه کردند. فی‌المثل حوزه روابط امت، بخشی از آموزه‌های حضرت را تشکیل می‌دهد. حوزه عدل و عدالت و مبارزه با ستم در سیره و آموزه‌های ایشان کاملاً برجستگی دارد. حوزه فقهی را هم از نظر ابزار و قواعد فقهی و هم از نظر مسائل فقهی و نیز زمینه‌هایی که فقه امام باقر (ع) به سمت آنها رفته است می‌توان مورد توجه قرار داد.

رئیس مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی افزود: تنوع آموزه‌های کلامی در بیانات ایشان بسیار قابل استفاده است. به ویژه برای ما که امروز می‌خواهیم کلام جدید را با نگاهی نو و جدید و گسترده به انجام برسانیم، برای این هدف قطعاً باید به روایات کلامی امام باقر (ع) مراجعه کنیم. در حوزه تفسیر باید علم تفسیر را با روایات امام باقر (ع) رنگ و جلای بهتر و بیشتری بدهیم. ناظر بودن فقه امام باقر (ع) به زمان خود و مسائل زمان خود نکته مهمی است که یک خط مهم تأسیس علمی محسوب می‌شود. برای مایی که امروز می‌خواهیم تأسیس علم کنیم می‌باید آن خط تأسیس علم را آن چنان که امام باقر (ع) با نگاه به زمان ارائه کردند دنبال کنیم.

تنوع آموزه‌های کلامی در بیانات ایشان بسیار قابل استفاده است، به ویژه برای ما که امروز می‌خواهیم کلام جدید را با نگاهی نو و جدید و گسترده به انجام برسانیم، برای این هدف قطعاً باید به روایات کلامی امام باقر (ع) مراجعه کنیم.

عضو مجلس خبرگان رهبری ادامه داد: بسیاری از آموزه‌های امام باقر (ع) تحلیل نشده باقی مانده‌اند. یعنی ما جامعه شناسی روایات امام باقر (ع) را که مربوط به زمان آن حضرت است در اختیار نداریم و اطلاعات جامعه‌شناختی درباره آن ظرف زمانی نداریم. رابطه آموزه‌های ایشان با آن شرایط بسیار درس آموز است، اما تحلیل محتوایی نسبت به روایات امام باقر (ع) به درستی واقع نشده است. تنوع حوزه‌ای و تنوع و دقت محتوایی نیازمند به مطالعه اساسی است. از طرف دیگر رابطه شناسی آموزه‌های امام باقر (ع) با زمان خود و ظرفیت آن دانش برای زمان‌های بعدی از جمله زمان ما و آینده نیاز به توجه دارد.

مدرس خارج فقه حوزه علمیه قم همچنین گفت: رابطه سنت و قرآن را در روایات امام باقر (ع) بسیار خوب می‌شود ملاحظه کرد. اینها از موضوعاتی است که باید به آن توجه کرد. ایشان در یکی از روایات شأن صلاح مردم را در «تعایش» بیان می‌کنند. تعایش کلمه‌ای است که امروزیان به آن رسیده‌اند و از تعبیر مدرن محسوب می‌شود و به معنای همزیستی است. در سرتاسر روایات باقی مانده از شیعه و سنی هیچ روایتی را نمی‌شود پیدا کرد که کلمه تعایش در آن باشد؛ تنها یک روایت است و آن هم مربوط به امام باقر (ع) است. ایشان صلاح مردم را در همزیستی قلمداد می‌کنند.

آیت الله احمد مبلغی سپس اظهار داشت: اگر ما امروز می‌خواهیم به عنوان امت اسلامی الگو باشیم، بیش از هر چیزی به تحلیل این روایت نیاز داریم. هم از این جهت که صلاح و مصلحت و منفعت و خیر امت اسلامی بلکه همه مردم در همزیستی است، هم از حیث تحلیل واژه صلاح و مصلحت و همچنین از حیث تحلیل واژه تعایش و همزیستی که این دو را به هم گره می‌زند. همزیستی راهی است برای تأمین منافع و مصالح. امت اسلامی امروزه در شدیدترین نیاز نسبت به مفهوم تعایش و همزیستی و کسب و کشف مکانیزم تحقق بخشیدن به این همزیستی است.

امام باقر (ع) در روایتی صلاح امت را در تعایش و همزیستی معرفی می‌کنند و مکانیزم این همزیستی را در دو چیز عنوان کرده‌اند: زیرکی و تعافل

وی خاطرنشان کرد: اتفاقاً امام باقر (ع) در آن روایت، مکانیزم این همزیستی را ارائه کرده اند. مکانیزم آن را ۲ چیز عنوان کرده اند: زیرکی و تغافل. تغافل یعنی در برابر آنچه که دیگری به عنوان مناسک مذهبی خودش انجام می دهد مثل مناسک اهل سنت یا مناسک شیعه برای مچ گیری و … تمرکز نکند و درگیر نشود. بلکه تغافل کند به این معنا که ببیند و رد شود. چون سنت و آداب اوست و همان طور که آداب هر یک از شیعه و سنی برای خودش محترم است، برای دیگری هم باید محترم باشد. اگرچه اعتقاد به آن نداشته باشد. امام باقر (ع) با بیان این نکته دارد مکانیزم تعایش را بیان می کند و می گوید جامعه ای می تواند همزیستی داشته باشد که این دو رکن را در زندگی اجتماعی خودش پیاده کند.

آیت الله احمد مبلغی اضافه کرد: نکته دیگر هم زیرک و دانا بودن است. به این معنا که فریب توطئه و دشمنی دیگران و بدخواهان را نخورد و در این زمینه مواظبت و دقت و بیداری و هوشیاری مدام داشته باشد. این نکته را باید اجتماعی کرد و بعد اجتماعی به آن داد و باید از حالت فردی خارج شود. یعنی جامعه باید حساس و بیدار باشد و به محض اینکه دید کسانی ولو از درون دارند به خطوط قرمز همزیستی و وحدت امت نزدیک می شوند مواظب باشد.

وی در انتها گفت: امام باقر (ع) در مدیریت جامعه خود و روابط جامعه خود نیز بسیار دقیق عمل می کردند. از طرفی در جهت وحدت امت گام بر می داشتند و از طرفی مواظب بودند که ستم ستمگران، جایگاه های دینی را در جهت ضربه به دین به کار نگیرد و ایشان سعی می کردند که این مسائل را کنترل کنند و نسبت به آن مواظبت داشته باشند.